

ZAKON O JAVNOJ UPORABI HRVATSKOGA JEZIKA (NACRT)

Hrvatski sabor, polazeći od činjenica:

- da je hrvatski jezik jedna od temeljnih nacionalnih vrijednosti i važna sastavnica hrvatske nacionalne samobitnosti i hrvatskoga nacionalnog identiteta,
- da su svi nasrtaji i pokušaji zatiranja hrvatskoga jezika u prošlosti uvijek bili i pokušaji odnarođivanja i dezintegracije hrvatskoga naroda,
- da je u procesu globalizacije važno štititi nacionalnu posebnost,
- da je hrvatska kultura dio europske kulture, a zaštita, skrb i razvitak hrvatskoga jezika osobito su važni za očuvanje i hrvatskoga i ukupnoga europskoga kulturnoga nasljeđa,
- da su promicanje i zaštita hrvatskoga jezika obveza i dužnost svih ustanova javnoga i društvenoga života i svih građana Republike Hrvatske,

donosi ovaj Zakon o javnoj uporabi hrvatskoga jezika:

Prvi dio

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) U Republici Hrvatskoj u službenoj su uporabi hrvatski standardni jezik (u daljem tekstu: hrvatski jezik) i latinično pismo.

U svim područjima javnoga i društvenoga života u Republici Hrvatskoj pisano i usmeno sporazumijevanje odvija se na hrvatskom jeziku, osim kada se, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i posebnim zakonom ili propisom, uz hrvatski jezik upotrebljavaju jezici i pisma nacionalnih manjina ili kada međunarodni sporazumi obvezuju Republiku Hrvatsku na uporabu drugih jezika i pisama.

(2) Hrvatskim jezikom, koji je jedan od službenih jezika Europske Unije, Republika Hrvatska predstavlja se u međunarodnoj zajednici

Članak 2.

(1) Zakon određuje temeljna pravila o javnoj uporabi hrvatskoga jezika kao službenoga u Republici Hrvatskoj.

(2) Javnu uporabu hrvatskoga jezika na pojedinim područjima javnoga sporazumijevanja mogu određivati i posebni zakoni i propisi, pod uvjetom da su usklađeni s ovim Zakonom.

(3) Ako za neko posebno područje javna uporaba hrvatskoga jezika nije posebno propisana, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

Članak 3.

(1) Na područjima lokalne samouprave u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina uz hrvatski jezik određuje se javna uporaba njihova jezika i pisma kao službenoga onako kako ovaj Zakon određuje uporabu hrvatskoga jezika kao službenoga jezika Republike Hrvatske.

(2) Crkvene i vjerske zajednice u svojim obredima i u drugim prilikama mogu se služiti drugim jezicima i pismima.

Članak 4.

(1) Zaštita hrvatskoga jezika temelji se na:

- a) brizi o ispravnoj uporabi hrvatskoga jezika i nastojanju da korisnici hrvatskoga jezika usavršavanju svoje jezično izražavanje,
- b) širenju znanja o njemu, njegovoj ulozi i značenju,
- c) poštivanju, očuvanju, zaštiti i promicanju svih idioma hrvatskoga jezika i sprečavanju njihova nestajanja, uključujući i one koji su u uporabi među Hrvatima koji žive izvan Republike Hrvatske te u iseljeništvu,
- d) potpori učenju hrvatskoga jezika u zemlji i inozemstvu,
- e) promicanju hrvatskoga jezika u svijetu.

(2) Zaštita hrvatskoga jezika obvezuje sva državna upravna tijela, tijela lokalne samouprave, sve javne ustanove i javna poduzeća Republike Hrvatske.

Članak 5.

Hrvatski je jezik službeni jezik:

- a) državnih tijela,
- b) tijela lokalne uprave i samouprave te njima podložnih javnih ustanova,
- c) ustanova i udruga koje obavljaju javne poslove,
- d) medija,
- e) škola i visokoškolskih ustanova,
- f) znanstvenih institucija,

u Republici Hrvatskoj.

Drugi dio

PRAVNA ZAŠTITA HRVATSKOGA JEZIKA U JAVNOM ŽIVOTU

Članak 6.

- (1) Javne službe u Republici Hrvatskoj obavljaju svoje poslove na hrvatskom jeziku ako posebnim propisima nije drukčije određeno.
- (2) Prethodni stavak odnosi se na subjekte spomenute u članku 5.

Članak 7.

Međunarodni ugovori koje sklapa Republika Hrvatska moraju imati inačicu na hrvatskom jeziku.

Članak 8.

U pravnim dokumentima koji se sklapaju između pravnih i fizičkih osoba od kojih je jedna hrvatska upotrebljava se hrvatski jezik, a jedna od inačica može biti i na stranom jeziku. Ako se ugovorne strane nisu drukčije dogovorile, osnovna je inačica na hrvatskom jeziku.

Članak 9.

- (1) U poslovnoj i strukovnoj komunikaciji koja se obavlja u Republici Hrvatskoj između hrvatskih ili između hrvatskih i inozemnih pravnih i fizičkih osoba obvezna je uporaba i hrvatskoga jezika.
- (2) Opisi roba i usluga te različiti popratni dokumenti moraju imati inačicu na hrvatskom jeziku. Kontrolu i nadzor poštivanja odredaba obavljaju mjerodavna nadzorna tijela i državne inspekcije.

Članak 10.

Hrvatski je jezik službeni jezik svih odgojno-obrazovnih ustanova, na svim njihovim razinama i u svim oblicima njihova rada (nastava, ispiti, obrane radova različitih razina itd.), osim u slučajevima kad je važećim propisom određeno drukčije.

Članak 11.

Odredbe prethodnog članka ne odnose se na:

- osobna imena,
- dvojezične publikacije, časopise, knjige i računalne programe (osim njihovih opisa i uputa),
- prihvaćeno znanstveno i tehničko nazivlje,
- znanstvena i umjetnička djela,
- znanstvenu i obrazovnu djelatnost škola sa stranim nastavnim jezikom, dvojezičnih škola, kolegija iz stranih jezika – za koje se oblikuju posebni propisi,
- marke proizvođača i roba, trgovačko nazivlje i oznake podrijetla roba i usluga.

Članak 12.

Konferencije za medije predstavnika državnih tijela i javnih ustanova te pisane izjave za medije i javnost u Republici Hrvatskoj moraju biti na hrvatskom jeziku. Mogu se prevoditi na strani jezik ako su nazočni i strani novinari.

Članak 13.

- (1) Natpisi i obavijesti u javnim službama (uključujući i javni promet) moraju biti napisani na hrvatskom jeziku, osim slučajeva navedenih u članku 11.
- (2) Uz natpise i obavijesti na hrvatskom jeziku mogu se upotrijebiti i obavijesti i natpisi na stranom jeziku u slučajevima i u mjeri koje odredi mjerodavno ministarstvo uprave.

Članak 14.

- (1) Jezik svih medija registriranih u Republici Hrvatskoj jest hrvatski jezik.
- (2) Za potrebe informiranja međunarodne javnosti i međunarodnu kulturnu razmjenu, mediji iz stavka 1 ovoga članka mogu objavljivati informacije i programe i na stranim jezicima.
- (3) Strani radijski, televizijski i mrežni programi, ili njihovi dijelovi, koje preuzimaju postaje registrirane u Republici Hrvatskoj, obvezatno se prevode na hrvatski jezik.
- (4) Ako se u tiskovinama na hrvatskom jeziku objavljuju tekstovi na stranom jeziku, to se čini u skladu s člankom 13. ovoga Zakona.
- (5) Primjenu stavaka 1, 2 i 3 ovoga članka pri uporabi jezika i pisama nacionalnih manjina određuju posebni propisi.

Članak 15.

U postupku dobivanja državljanstva Republike Hrvatske potrebna razina poznavanja hrvatskoga jezika utvrđuje se posebnim zakonom.

Treći dio

VIJEĆE ZA JAVNU UPORABU HRVATSKOGA JEZIKA

Članak 16.

- (1) Savjetodavno tijelo koje sustavno prati stanje i uporabu hrvatskoga jezika te daje mjerodavna mišljenja u vezi s javnom uporabom hrvatskoga jezika jest Vijeće za javnu uporabu hrvatskoga jezika.
- (2) Vijeće Hrvatskom saboru podnosi izvješće o stanju zaštite hrvatskoga jezika kad to Sabor zatraži, a najmanje jednom godišnje.
- (3) Na zahtjev Hrvatskoga sabora, mjerodavnih ministarstava i na vlastitu inicijativu Vijeće u obliku zaključaka donosi mišljenje o uporabi hrvatskoga jezika u javnim djelatnostima i pravnim stvarima te potvrđuje pravopisna i pravogovorna načela na temelju kojih se izrađuju pravopisni i pravogovorni priručnici.

(4) Privatne i pravne osobe mogu se obratiti Vijeću za pomoć u pitanjima koja se tiču javne uporabe hrvatskoga jezika.

Članak 17.

(1) Vijeće ima 21 člana. Čine ga :

- predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
- predsjednik Matice hrvatske,
- ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje,
- predstavnik Razreda za filološke znanosti HAZU-a,
- predstavnik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,
- predstavnik Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zadru,
- predstavnik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci,
- predstavnik Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku,
- predstavnik Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu,
- predstavnik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Juraj Dobrila u Puli,
- predstavnik Odjela za kroatologiju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu,
- predstavnik Hrvatskoga filološkog društva,
- predstavnik Društva hrvatskih književnika,
- predstavnik Hrvatskoga društva pisaca,
- predstavnik Hrvatskoga novinarskog društva,
- predstavnik Društva hrvatskih književnih prevodilaca,
- predstavnik Hrvatskoga društva znanstvenih i tehničkih prevoditelja,
- predstavnik Društva profesora hrvatskog jezika,
- predstavnik Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža,
- predstavnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske
- predstavnik Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

(2) Vijeću predsjedava predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a njegov je zamjenik predsjednik Matice hrvatske.

(3) Djelovanje Vijeća i načini odlučivanja propisuju se poslovnikom Vijeća.

Četvrti dio

NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA

Članak 18.

Nadzor nad provođenjem ovoga Zakona obavljaju inspekcijske službe ovlaštene za područja na koja se odredbe Zakona odnose. U slučajevima kada za neko područje takva služba nije organizirana ovlasti preuzima inspekcijska služba organizirana pri Ministarstvu kulture.

Članak 19.

Prijedlog da se izvrši nadzor nad provođenjem ovoga Zakona može dati svaki građanin Republike Hrvatske i svako tijelo državne ili lokalne samouprave, ustanova ili udruga. Inspeksijska služba može i po službenoj dužnosti samoinicijativno pokrenuti postupak nadzora.

Peti dio

KAZNENE ODREDBE

Članak 20.

- (1) U slučaju kršenja odredbi ovoga Zakona, nadležno inspeksijsko tijelo prekršitelju će izdati upozorenje i uputu o mogućnostima pronalaženja ispravnih rješenja u smislu poštivanja odredbi ovoga Zakona osobito u smislu prekršiteljeva obraćanja nekoj od ustanova navedenih u članku 17. te kao drugostupanjskom tijelu iz članka 18. ovoga Zakona radi dobivanja mjerodavnoga mišljenja i odgovarajuće preporuke.
- (2) U slučaju ponovljena kršenja odredbi ovoga Zakona odnosno nepridržavanja preporuke i mjerodavnoga mišljenja tijela iz prethodnoga stavka, kaznit će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna fizička, a od 50.000,00 do 100.000,00 kuna pravna osoba koja:
 - a) pri obavljanju registrirane djelatnosti na području Republike Hrvatske ne posluje sa svojim hrvatskim strankama na hrvatskom jeziku,
 - b) u unutarnjem poslovanju, tj. pri sastavljanju pravnih akata, pri sastavljanju uputa i obavijesti zaposlenicima, pri sastavljanju oglasa i natječaja za radno mjesto, pri sastavljanju ugovora i u drugim oblicima djelatnosti pravne osobe ne upotrebljava hrvatski jezik. Jednako tako kaznit će se i javni mediji koji objavljuju tako sastavljene akte, upute, oglase, natječaje i druge obavijesti,
 - c) ne osigura da sa strankama rade osobe s potrebnim znanjem hrvatskoga jezika,
 - d) ne osigura propisanu uporabu hrvatskoga jezika na međunarodnome skupu ili javnoj priredbi financiranoj javnim sredstvima ili ne osigura uporabu hrvatskoga jezika u naslovu zbornika radova, u uvodnoj riječi i u sažecima radova koji se objavljuju na drugim jezicima,
 - e) ne osigura prevođenje na hrvatski jezik kazališnih predstava koje se izvode na stranom jeziku ili ne osigura prevođenje ili sinkronizaciju filmova koji su na stranom jeziku,
 - f) upotrebljava strano ime tvrtke na području Republike Hrvatske bez hrvatskoga imena,
 - g) javno oglašava proizvode i usluge samo na stranome jeziku.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe koja prekrši odredbe ovoga zakona.
- (3) U slučaju ponovljena istoga prekršaja iznosi kazne iz stavaka (1) i (2) ovoga članka udvostručuju se.

Članak 21.

- (1) Ako mjerodavna inspekcija utvrdi da se ne poštuje Zakon o javnoj uporabi hrvatskoga jezika, izdat će rješenje kojim se nalaže uklanjanje spornoga teksta, odnosno obustavljanje javnoga emitiranja spornoga govora ili teksta. Ne postupi li pravni subjekt po tom rješenju, na njegov će trošak ovlaštena javna služba ukloniti natpis koji je protivan odredbama ovoga Zakona.
- (2) Prigovor na rješenje inspeksijske službe ne odgađa izvršenje.

Šesti dio

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

Pravne osobe registrirane prije stupanja na snagu ovoga Zakona, a kojih nazivi nisu u skladu s hrvatskim jezikom, dužne su u roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoju registraciju s njegovim odredbama. Ako se u skladu s tim odredbama obavlja samo preimenovanje, pravna osoba oslobođena je plaćanja svake pristojbe.

Članak 23.

Tijela državne, područne i lokalne uprave, javna poduzeća, političke stranke i druge pravne osobe registrirane u Republici Hrvatskoj moraju svoje nazive i akte uskladiti s ovim Zakonom u roku od dvije (2) godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 24.

- (1) Odredbe ovoga Zakona primijenit će se na imena obrta, trgovina, ugostiteljskih (sportskih, zabavnih) i drugih objekata pri prvoj njihovoj preregistraciji.
- (2) Sukladno odredbama ovoga zakona u roku od dvije (2) godine uskladit će se i nazivi kulturnih, sportskih, zabavnih i drugih priredbi, predstavljanja i drugih sličnih manifestacija

Članak 25.

Vlada Republike Hrvatske dužna je u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona usvojiti akt o imenovanju Vijeća za javnu uporabu hrvatskoga jezika.

Članak 26.

Vijeće za javnu uporabu hrvatskoga jezika u roku od devet mjeseci od imenovanja predložit će Vladi Republike Hrvatske državni program jezične politike, a Vlada će ga najkasnije tri mjeseca nakon toga predložiti Hrvatskom saboru.

Članak 27.

Ovaj Zakon stupa na snagu i počinje se primjenjivati osam (8) dana od objave u *Narodnim novinama*.